

AGNIESZKA OGRODNIK-KALITA

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
<https://orcid.org/0000-0002-3379-7453>
e-mail: agnieszka.ogrodnik-kalita@uken.krakow.pl

CZERPANIE PRZEZ RODZICÓW ZYSKÓW Z PROFIT SHARENTINGU A OCHRONA INTERESU MAJĄTKOWEGO DZIECKA

1. UWAGI OGÓLNE

Granice pomiędzy tradycyjnie wyróżnianymi w doktrynie elementami władzy rodzicielskiej nie są ostre¹. W szczególności dostrzega się tutaj silne powiązania pomiędzy pieczą nad osobą dziecka i jego reprezentacją, a także reprezentacją dziecka i zarządaniem jego majątkiem². Raczej do rzadkości należą przypadki, w których działanie rodziców będzie mieściło się w pieczy nad osobą dziecka i jego reprezentacji, wywołując jednocześnie skutki w ramach zarządu jego majątkiem. Taka sytuacja ma jednak miejsce w ramach zjawiska profit sharentingu.

Chociaż nie podlega żadnym wątpliwościom najbardziej intymny charakter okoliczności dotyczących planowania potomstwa, samego

¹ Tak np.: J. Ignatowicz, *Władza rodzicielska*, [w:] *System prawa rodzinnego i opiekuńczego*, red. J. Piątowski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1985, s. 805; J. Strzebinczyk, *Władza rodzicielska*, [w:] *System prawa prywatnego*, t. 12, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, red. T. Smyczyński, Warszawa 2011, s. 265; A. Cisek, *Obowiązek posłuszeństwa wobec rodziców a ochrona dóbr osobistych dziecka*, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo* 1152/1990, s. 28; T. Smyczyński, M. Andrzejewski, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, Warszawa 2024, s. 256.

² Zob. np. J. Strzebinczyk, *Prawo rodzinne*, Warszawa 2013, s. 265.

poczęcia, urodzenia dziecka czy okresu następującego bezpośrednio po porodzie, w popularnych serwisach internetowych można odnaleźć filmy, w których młodzi celebryci dzielą się szczegółowo informacjami o tym, kiedy podjęli decyzję o powiększeniu rodziny i jak długo starali się o dziecko. Następnie zamieszczona zostaje szczegółowa relacja z dnia narodzin ich dziecka, tj. podróż do szpitala o 5.30 rano, pierwsze zdjęcie z mamą po porodzie, moment, w którym ojciec pierwszy raz widzi swoje dziecko i położna przekazuje mu je na ręce, wypowiadając słowa w charakterystycznej formie gramatycznej: „tata rozepnie koszulę” (!). Matka przekazuje informacje o swoim samopoczuciu na filmie jeszcze z dnia porodu, a kilka dni później pokazuje, jak wygląda po ciąży jej brzuch, chociaż wydaje się, że okres połogu wiąże się z naturalną potrzebą kontaktu wyłącznie z dzieckiem. Warto już na wstępie podkreślić, że ta konkretna relacja z dnia narodzin została zrealizowana w krakowskim Centrum Medycznym Ujastek i ma obecnie 5 mln 700 tys. wyświetleń³.

Takie relacje nie są przypadkami odosobnionymi. W ich kontekście zrodziło się pojęcie *digital birth*, czyli cyfrowe narodziny dziecka. Część dzieci, za sprawą rodziców umieszczających w sieci zdjęcia z okresu ich życia płodowego, rodzi się cyfrowo, nim fizycznie przyjdzie na świat⁴.

³ <https://www.youtube.com/watch?v=wRerWGQUV3c> [dostęp 13 listopada 2025 r.].

⁴ B. Chrostowska, *Sharenting – skala i wielowymiarowość zjawiska (nierozważnego) ujawniania przez rodziców informacji o dzieciach w mediach społecznościowych*, Problemy Wczesnej Edukacji 4/2018, s. 60; L. Ksel, *Sharenting a prawo dziecka do ochrony wizerunku w dobie mediów społecznościowych*, [w:] *Wyzwania dla powszechnego systemu ochrony praw człowieka u progu trzeciej dekady XXI wieku*, red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2021, s. 290. Szacuje się, że większość dzieci (80%) na całym świecie jest obecna w Internecie przed ukończeniem drugiego roku życia. Za: P. Ugwuđike, A. Lavorgna, M. Tartai, *Sharenting in digital society: exploring the prospect of an emerging moral panic*, *Deviant Behaviour* 4/2024, s. 503. A. Majer, *Zjawisko sharentingu jako źródło refleksji nad zakresem władzy rodzicielskiej a koniecznością ochrony wizerunku dziecka*, *Forum Prawnicze* 2/2025, s. 104. Nie można też zapominać o tym, że „dzielenie się informacjami z szeroką publiką rodzi również pewien przymus dzielenia się z «fanami» tragicznymi wydarzeniami, takimi jak poronienie”; M. Czyżniak, A. Tarwacki, *Sharenting jako zagrożenie zarówno dla rodziców, jak i dzieci*, [w:] *Internet. Solidarność cyfrowa. Digital Solidarity*, red. A. Gryszczyńska, G. Szpor, W.R. Wiewiórowski, Warszawa 2024, s. 234. Warto ponadto zaznaczyć, że ujawniane

Sharenting jest stosunkowo nowym zjawiskiem związanym z rodzicielstwem⁵. Określenie to jest neologizmem, który powstał z połączenia angielskich słów *share* i *parenting* i oznacza dzielenie się przez rodziców treściami dotyczącymi ich dzieci w mediach społecznościowych⁶. Praktyka ta obejmuje zarówno udostępnianie zdjęć i filmów, jak i nieumyślne ujawnianie danych wrażliwych o dziecku⁷. Zjawisko to wpisuje się w dwa aktualne zagrożenia i jednocześnie wyzwania na płaszczyźnie ochrony dóbr osobistych dziecka. Są one generowane zarówno dynamicznym postępem technologicznym, jak i wzrastającą komercjalizacją tych dóbr⁸.

Rozważania zawarte w niniejszym tekście zostaną poświęcone w szczególności wycinkowi obszernej problematyki sharentingu, a mianowicie jego oceny w kontekście zasad zarządu majątkiem dziecka. Potrzeba skupienia się na tym właśnie aspekcie tego zjawiska wydaje się

przez rodziców informacje dotyczą również okresu poprzedzającego samą ciążę, tj. samego sposobu poczęcia dziecka. Tutaj także będzie można mówić o specyficznym „digital birth”. Takie informacje bez wątpienia naruszają prywatność dziecka. Zob. szeroko na ten temat: A. Ogrodnik-Kalita, *Ochrona prywatności dziecka w zakresie zastosowania przy jego poczęciu technik medycznie wspomaganej prokreacji*, Forum Prawnicze 4/2023, s. 46-64.

⁵ A. Kwiecień-Madej, *Sytuacja prawna ojca dziecka poczętego w polskim prawie rodzinnym*, Warszawa 2021, s. 259.

⁶ A. Brosh, *Sharenting – nowy wymiar rodzicielstwa*, [w:] *Świat małego dziecka. Przestrzeń instytucji, cyberprzestrzeń i inne przestrzenie dzieciństwa*, red. H. Krauze-Sikorska, M. Klichowski, Poznań 2017, s. 380; Ch. Yates, *Influencing „Kidfluencing”: Protecting children by Limiting the Rights to Profit from „Sharenting”*, Vanderbilt Journal of Entertainment & Technology Law 4/2023, s. 845; M. Czyżniak, A. Tarwacki, *op. cit.*, s. 232; P. Forma, T. Sosnowski, *Zagrożenia współczesnej rodziny w świetle zjawiska sharentingu*, [w:] *Oddziaływania resocjalizacyjne współczesnych zagrożeń*, red. S. Cudak, A. Mańka, Warszawa 2020, s. 47; A. Kamińska-Nawrot, *Sharenting i parental trolling a dobro dziecka*, [w:] *Efektywność krajowych i międzynarodowych systemów ochrony praw człowieka drugiej generacji*, red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2024, s. 109.

⁷ P. Ugwuđike, A. Lavorgna, M. Tartai, *op. cit.*, s. 503.

⁸ Na te dwa czynniki, jednak w kontekście potrzeby zmian w zakresie regulacji dóbr osobistych w Kodeksie cywilnym, zwraca uwagę A. Kubiak-Cyruł, *Dobra osobiste w projekcie kodeksu cywilnego*, [w:] *50 lat Kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji*, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015, s. 65. Por. Z. Radwański, A. Olejniczak, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2023, s. 171.

niezwykle istotna, wobec skali zjawiska profit sharentingu, nazywanego też zamiennie sharentingiem for profit. Skala ta może zaskakiwać, przy wzięciu pod uwagę jednoznacznie negatywnej oceny merkantylizacji dóbr osobistych o charakterze rodzinnym⁹.

Należy od razu zaznaczyć, że przedmiotem prawnej analizy będzie jedynie zjawisko uzyskiwania przez rodziców dochodów z publicznego udostępniania informacji ze sfery prywatności ich dzieci, łączącego się z rozpowszechnianiem ich wizerunku w postaci zdjęć i filmów, a nie już ujawnianie takich informacji, które także może przynosić znaczny dochód przez dorastające dziecko tzw. influencera. Badania zostaną więc zawężone właśnie do wskazanych aspektów wyłącznie sharentingu i to dotyczącego przede wszystkim noworodków, niemowląt i dzieci w okresie poniemowlęcym¹⁰, czyli tych dzieci, które nie mają zdolności do czynności prawnych. Nie oznacza to jednak, że to drugie zagadnienie nie jest warte uwagi. Wręcz przeciwnie, o czym świadczy zainteresowanie tą tematyką ze strony nie tylko praktyki czy przedstawicieli doktryny, lecz także projektodawcy. Zagadnienia związane z uzyskiwaniem przez dziecko, posiadające ograniczoną zdolność do czynności prawnych, w tym małoletnich influencerów, dochodów są poddawane analizie i również tutaj dostrzegane są liczne, nowe problemy prawne¹¹. Są one w pewnym stopniu związane z problematyką sharentingu, więc

⁹ Zob. T. Sokołowski, *Ochrona praw ze stosunków prawnorodzinnych*, [w:] *Aksjologia prawa cywilnego i cywilnoprawna ochrona dóbr*, red. J. Pisuliński, J. Zawadzka, Warszawa 2020, s. 234.

¹⁰ Na temat tych pojęć: A.I. Brzezińska, K. Appelt, B. Ziółkowska, *Psychologia rozwoju człowieka*, Sopot 2015, s. 126-127, 163.

¹¹ Zob. np.: K. Kurosz, M. Kurzynoga, *Dziecięcy influencerzy w prawie polskim a rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ulepszenia środowiska prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorców*, *Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych* 2/2024, s. 9-30; E. Kabza, *O nieadekwatności przepisów dotyczących zarządu majątkiem dziecka w odniesieniu do kidinfluencerów uwag kilka*, *Law – Education – Security* 2/2024, s. 271-291; J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem dziecka sprawowany przez rodziców*, Warszawa 2024, s. 261-267; J. Maniszewska-Ejsmont, *Wyłączenie autonomii rodziców przy wykonywaniu zarządu majątkiem małoletniego dziecka*, Warszawa 2023, s. 61 (niepublikowana rozprawa doktorska).

w doktrynie podniesiono, że w istocie, w niektórych przypadkach stanowią jego „podtyp”¹².

Zagadnienia związane z komercyjnym sharentingiem, którego podmiotem (choć, jak się wydaje, niestety, należałoby użyć bardziej oddającego sens takich przypadków określenia „przedmiotem”¹³) jest nasciturus, zostaną jedynie zasygnalizowane, chociaż ze względu na swoją złożoność zasługują na odrębne opracowanie¹⁴.

2. ISTOTA SHARENTINGU I PROFIT SHARENTINGU A OCHRONA DÓBR OSOBISTYCH DZIECKA

Wspólnym mianownikiem działań rodziców podejmowanych w ramach sharentingu jest brak świadomości przysługiwania dziecku dóbr osobistych i konieczności ich poszanowania. Nie do końca zdają się świadomi tego, że „ochrona prywatności nie jest przywilejem wyłącznie osób

¹² A. Porębski, *Świat internetowych influencerów potrzebuje skutecznych regulacji*, [w:] *Przepis na Rzeczpospolitą. Subiektywny komentarz do wybranych regulacji Konstytucji*, red. J.H. Szlachetko, Warszawa 2025, s. 197.

¹³ Określenia „przedmiot świadczenia” w kontekście dziecka w przypadku umów zawieranych przez rodziców małych i bardzo małych dzieci używają również K. Kurorz i M. Kurzynoga. Autorzy zauważają, że dziecko traci wówczas w pewnym sensie własną podmiotowość. K. Kurorz, M. Kurzynoga, *op. cit.*, s. 22.

¹⁴ Wątpliwości mogłoby budzić samo zastosowanie określenia „sharenting”, jeśli, jak już zaznaczono, zostało ono utworzone ze słów *share* i *parenting*. O ile określenie „matka” jest stosowane w piśmiennictwie, także w stosunku do kobiety w ciąży, o tyle rodzicielski status ojca rodzi więcej pytań. Szerzej zob. np.: J. Haberko, *O potrzebie zmian w zakresie ustalania ojcostwa przed urodzeniem się dziecka*, *Prawo i Więzy* 2/2023, s. 219; J.M. Łukasiewicz, *Problem pokrewieństwa nasciturusa – głos w dyskusji*, [w:] *Nasciturus pro iam nato haberur’. O ochronę dziecka poczętego i jego matki*, red. J. Mazurkiewicz, P. Mysiak, Wrocław 2017, s. 134-145. K. Michałowska wskazuje, że „można więc przyjąć, że stan rodzicielstwa (macierzyństwa i ojcostwa) trwa od chwili poczęcia dziecka, gdyż już na etapie prenatalnego rozwoju dziecka mogą pojawić się sytuacje zagrażające jego dobru”; K. Michałowska, *Rodzicielstwo i rodzicielskie prawa podmiotowe w obliczu human enhancement – zagadnienia wybrane*, [w:] *Aksjologia prawa cywilnego i cywilnoprawna ochrona dóbr*, red. J. Pisuliński, J. Zawadzka, Warszawa 2020, s. 256.

dorosłych”, a poszanowanie prywatności dzieci ma wręcz szczególne znaczenie¹⁵. Komercjalizacja dotyczy tutaj sfery związanej między innymi z osobowością dziecka, która ma charakter „wybitnie niekomercyjny”¹⁶. Wskazane okoliczności w szczególności znamiennej sposób ilustruje film przywołany na początku tekstu, dokumentujący pierwszy dzień z życia córki młodych celebrytów. Twarz położnej, która przynosi ojcu po raz pierwszy pokazać nowo narodzone dziecko i przekazuje je do kangurowania, zostaje zamazana, a twarz noworodka zostaje ukazana „w pełnej krasie”, niejednokrotnie w przybliżeniu. Sytuacja ta nieuchronnie kojarzy się z przypadkiem opisanym już w doktrynie prawa rodzinnego w kontekście ochrony wizerunku noworodka przez Ewę Ferenc-Szydełko¹⁷ i Joannę Haberko¹⁸, kiedy to pielęgniarki wykonały wiele fotografii z noworodkami urodzonymi w piątym i szóstym miesiącu ciąży, wyjmując je z inkubatora. W relacjach prasowych i telewizyjnych dobrze widoczny na zdjęciach wizerunek dzieci nie został przesłonięty, natomiast oczy pielęgniarek przykryto czarnym paskiem bądź ukazano je w sposób niepozwalający na identyfikację¹⁹.

Przywoływany wówczas argument, zgodny z którym wszystkie dzieci są do siebie podobne, odwołujący się w zasadzie do rozpoznawalności przedstawionej osoby jako podstawowej cechy wizerunku²⁰, w przypadku sharentingu oczywiście nie ma żadnego znaczenia. Identyfikacja dziecka następuje tutaj przecież również poprzez ujawnianie jego daty

¹⁵ J. Barta, R. Markiewicz, *Dobra osobiste osób fizycznych*, [w:] *Media a dobra osobiste*, red. J. Barta, R. Markiewicz, Warszawa 2009, s. 78-79.

¹⁶ Takiego określenia używa M. Wilejczyk, *Zagadnienia etyczne części ogólnej prawa cywilnego*, Warszawa 2014, s. 166.

¹⁷ E. Ferenc-Szydełko, *Wizerunek dziecka jako dobro prawnie chronione. Wybrane zagadnienia*, [w:] *Księga jubileuszowa Profesora Tadeusza Smyczyńskiego*, red. M. Andrzejewski, L. Kociucki, M. Łączkowska, A.N. Schultz, Toruń 2008, s. 43.

¹⁸ J. Haberko, *Udostępnianie i publikowanie wizerunku nasciturusa, noworodka i małego dziecka w świetle zasady dobra dziecka*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny* 3/2013, s. 65-66.

¹⁹ *Ibidem*, s. 66.

²⁰ Na ten temat: T. Grzeszak, *Prawo do wizerunku i prawo adresata korespondencji*, [w:] *System prawa prywatnego, XIII, Prawo autorskie*, red. J. Barta, Warszawa 2017, s. 791-793.

urodzenia, imienia, miejsca urodzenia, a także imienia i nazwiska rodziców czy na przykład punktów osiągniętych po urodzeniu w skali Apgar. Należy też zauważyć, że ujawnianie otrzymanych przez dziecko punktów w skali Apgar jest ujawnianiem danych dotyczących zdrowia²¹, czyli danych wrażliwych²². Rodzice dopuszczają się takich zachowań, chociaż „informacje o stanie zdrowia bezsprzecznie należą do materii związanej z życiem prywatnym jednostki, stanowiąc emanację jej prawa do prywatności i samostanowienia informacyjnego”²³. Pomimo więc braku szerszej rozpoznawalności noworodków możliwe jest chronienie ich godności²⁴ i prywatności. Słusznie więc w doktrynie zauważa się, że „sharenting stanowi pogwałcenie wszystkich wymiarów prywatności dziecka”²⁵.

Na marginesie należy jednak zauważyć, że przyjęcie, iż u rodziców występuje brak świadomości konieczności poszanowania dóbr osobistych dziecka, jest, przynajmniej w niektórych przypadkach, pewnym uproszczeniem. Warto bowiem podkreślić, że ci sami rodzice, którzy rozpowszechniają wizerunek dziecka w mediach społecznościowych i dzielą się informacjami o nim, w przypadku analogicznych zachowań ze strony innych podmiotów korzystają ze środków ochrony dóbr osobistych, takich jak żądanie zaniechania naruszeń czy zadośćuczynienia.

²¹ Oceny noworodka według skali Apgar dokonuje położna odpowiedzialna za opiekę nad nim; ocena ta powinna być dokonywana na brzuchu matki, jeśli nie występują przeciwwskazania zdrowotne. Część XIII pkt 1.5). b załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 23 października 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (Dz. U. poz. 1525).

²² Zgodnie z art. 9 ust. 1 RODO do szczególnych kategorii danych osobowych należą m.in. dane dotyczące zdrowia. Dane wrażliwe charakteryzuje się jako informacje, nad którymi utrata kontroli mogłaby się wiązać z poważnymi konsekwencjami zarówno w sferze doznań psychicznych jednostki, jak i odnośnie do jej sytuacji prawnej. Zob. np. K. Łakomic, *Konstytucyjna ochrona prywatności. Dane dotyczące zdrowia*, Warszawa 2020, s. 143.

²³ K. Świtłała, *Pacjent jako beneficjent ograniczeń jawności elektronicznej dokumentacji medycznej*, Warszawa 2018, s. 103.

²⁴ J. Haberko, *Udostępnianie i publikowanie...*, s. 63; T. Grzeszak, *op. cit.*, s. 791.

²⁵ J. Maniszewska-Ejsmont, *Sharenting a prawa dziecka – rozważania nad władzą rodzicielską w dobie mediów społecznościowych*, *Paestra* 4/2022, s. 79.

Bardziej ściśle jest więc przyjęcie, że rodzice mają świadomość przysługiwania dziecku dóbr osobistych i zakazu ich naruszania, ale zakładają, że ograniczenia w tym zakresie nie dotyczą ich samych²⁶, a „z władzy rodzicielskiej wynika prawo do nieograniczonej wręcz ingerencji w sferę dóbr osobistych dziecka”²⁷. Specyfikę ich zachowań dobrze oddaje określenie *privacy paradox*, które objawia się tendencją użytkowników Internetu do wyrażania obaw związanych z zagrożeniami dla prywatności i jednoczesnego dzielenia się informacjami o sobie i innych, często bez żadnych zabezpieczeń prywatności²⁸. Dobrym przykładem może być w tym kontekście stan faktyczny wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 września 2017 r.²⁹, w którym zdjęcie nienarodzonej córki powódki wykonane podczas badania USG zostało wykorzystane w celach reklamowych przez centrum medyczne, z którego opieki korzystała w czasie ciąży, chociaż nigdy nie wyraziła zgody na jego przetwarzanie i udostępnianie. Powódka domagała się przeprosin oraz 50 000 zł zadośćuczynienia, chociaż, co podkreślił pozwany, „sama zamieszczała swoje zdjęcia w Internecie, a na jednym z tych zdjęć trzyma nieczytelne zdjęcie USG”. Jeszcze lepiej sygnalizowane zagadnienie ilustruje wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 listopada 2021 r., w którym matka małoletnich dzieci domagała się przeprosin od partnerki ich ojca za opublikowanie ich fotografii na portalu społecznościowym, chociaż sama „dzieliła się wspólnie spędzonym z nimi czasem za sprawą publikowanych zdjęć”³⁰.

Oczywiście nie można nie dostrzegać także pozytywnych aspektów sharentingu i należy przyznać, że dla widza, będącego rodzicem, rzeczywiście mogą być one źródłem niemałych wzruszeń lub pomocą

²⁶ Z badań wynika, że ponad połowa rodziców zapytanych o to, jak oceniają udostępnianie zdjęć własnych dzieci, „powołała się na ich prawo do decydowania o prywatności dziecka, w tym o udostępnianiu jego wizerunku w internecie”; M. Czyżniak, A. Tarwacki, *op. cit.*, s. 235.

²⁷ A. Cisek, J. Mazurkiewicz, J. Strzebinczyk, *O rozszerzenie ochrony dóbr osobistych dziecka i macierzyństwa prenatalnego*, Nowe Prawo 10-12/1988, s. 74.

²⁸ P. Ugwudike, A. Lavorgna, M. Tartai, *op. cit.*, s. 505.

²⁹ I ACa 954/16.

³⁰ Wyrok SA w Warszawie z 18 listopada 2021 r., I ACa 591/21.

w rozwiązywaniu wątpliwości powstających w ramach sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem³¹, a dla pozostałych pewną zachętą do rodzicielstwa. Trzeba więc uczciwie przyznać, że sharenting ma też swoje zalety³². Dla wielu rodziców jest przecież narzędziem, za pomocą którego udzielają porad dotyczących codziennych trudności, związanych z wykonywaniem władzy rodzicielskiej. Tym samym może być źródłem kształtowania postaw rodzicielskich. Jak już wskazywano, może być także zachętą do rodzicielstwa samego w sobie, skutkując zrodzeniem się u odbiorców instynktu macierzyńskiego czy ojcowskiego. Nie można jednak tracić z pola widzenia faktu, że każda udostępniona wskazówka wiąże się z relacjonowaniem własnych zmagania rodzicielskiej osoby, która jej udziela, a to oznacza ujawnianie okoliczności ściśle związanych z dzieckiem³³. Jak obrazowo wskazuje Charlotte Yates, „za każdą zdiagnozowaną uciążliwą wysypką u dziecka stoi opublikowane zdjęcie uciążliwej wysypki u innego dziecka, a za każdą proponowaną metodą wychowawczą ujawniony publicznie problem behawioralny”³⁴. W związku z tym za rozwiązany należy uznać poddany już w doktrynie szczegółowej analizie problem możliwości potraktowania działań rodziców naruszających dobra osobiste ich dziecka jako podejmowanych w obronie społecznie uzasadnionego interesu³⁵. W przypadku profit sharentingu zagadnienie jeszcze bardziej komplikują jednak konsekwencje, jakie wiążą się z wysoką stopą życiową rodziców, dla samego dziecka i warunków jego wychowania, od tych najbardziej oczywistych, jak warunki mieszkaniowe, dostępność wysokiej jakości produktów żywnościowych, wakacji, po te dalekosiężne, jak możliwość nauki w renomowanych i drogich placówkach. Nie należy jednak tracić z pola

³¹ L. Ksel wskazuje, że „niepewność w roli matki czy ojca budzi strach i chęć skorzystania z porad doświadczonych osób, a te można dostać właśnie w internecie”; L. Ksel, *op. cit.*, s. 290.

³² Ch. Yates, *op. cit.*, s. 850.

³³ *Ibidem*, s. 851.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ A. Sydor-Zielińska, *Działanie w obronie społecznie uzasadnionego interesu jako przesłanka wyłączająca bezprawność naruszenia prywatności dziecka*, Państwo i Prawo 4/2019, s. 111-123; A. Ogrodnik-Kalita, *Ochrona prywatności...*, s. 59-61.

widzenia obiektywnego charakteru wartości, jaką jest dobro dziecka, które nie może być rozumiane przez pryzmat subiektywnych wyobrażeń rodziców także w zakresie dozwolonej ingerencji rodziców w sferę dóbr osobistych dziecka³⁶.

Sygnalizowane zagadnienie jest jeszcze bardziej złożone w przypadku profit sharentingu. O ile w przypadku sharentingu w czystej postaci można dostrzec u rodziców brak świadomości przysługiwania dziecku dóbr osobistych w takim samym zakresie jak osobom dorosłym i konieczności traktowania dziecka w tym obszarze jako pełnoprawnego podmiotu³⁷, o tyle w przypadku sharentingu for profit ów brak ma szerszy wymiar. Rodzice czerpiący zyski z udostępniania wizerunku dziecka oraz faktów z jego życia prywatnego nie dostrzegają tutaj także prawnej odrębności majątku dziecka³⁸ i powstawania w wyniku ich zachowań odrębnej od ich majątku masy majątkowej, podlegającej odmiennym regulacjom i szczególnej ochronie³⁹.

3. ZYSKI UZYSKIWANE W WYNIKU PROFIT SHARENTINGU JAKO SKŁADNIKI MAJĄTKU DZIECKA

Wskazane zachowania rodziców są często źródłem ogromnych zysków. Biorąc pod uwagę fakt, że dziecko jest głównym „aktorem” w udostępnianych filmach i innych treściach, konieczność jego udziału w nich

³⁶ J. Mazurkiewicz, *Rodzinne do remontu! Czyli o potrzebie wielkiej reformy prawa rodzinnego*, [w:] *50 lat Kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji*, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015, s. 316.

³⁷ Określenia „dziecko jako pełnoprawny podmiot” używa w kontekście granic rodzicielskich ingerencji w dobra osobiste dziecka *expressis verbis* K. Michałowska, *Granice rodzicielskich ingerencji w dobra osobiste dziecka – zagadnienia wybrane*, Białostockie Studia Prawnicze 3/2022, s. 51. O aspekcie podmiotowym prawa do prywatności zob. również np. K. Łakomiec, *Konstytucyjna ochrona...*, s. 84-87.

³⁸ Por. A. Ogrodnik-Kalita, *Darowizna nieruchomości jako czynność zarządu majątkiem dziecka a ochrona jego dobra*, *Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury* 1/2024, s. 53; J. Pawliczak, *Zarząd majątkiem dziecka – kierunki zmian*, *Palestra* 3/2025, s. 30.

³⁹ A. Ogrodnik-Kalita, *Darowizna nieruchomości...*, s. 53.

jawi się jako wręcz oczywista. Pomimo jednak ogromnych korzyści materialnych, jakie rodzina czerpie z profit sharentingu, dzieci nie mają w świadomości rodziców tytułu prawnego do zarobków uzyskiwanych w związku z udostępnianiem informacji ze sfery ich życia prywatnego ani żadnej właściwie faktycznej możliwości sprzeciwienia się takim działaniom⁴⁰.

Zabezpieczenie środków uzyskanych w ramach profit sharentingu w majątku dziecka będzie w obecnym stanie prawnym opierało się na dosyć skomplikowanym splocie kilku czynników. Po stronie ustawodawcy jest to daleko idące zaufanie do rodziców, które można dostrzec w bardzo zwartej regulacji kodeksowej zasad zarządu majątkiem dziecka⁴¹. Natomiast po stronie ich samych będą to wysoki stopień świadomości prawnej oraz działanie zgodne z dobrem dziecka. Stopień świadomości prawnej należy ocenić jako wysoki, a przynajmniej wyższy niż w przypadku dochodów uzyskiwanych przez małe dziecko na przykład za udział w reklamie, gdyż obejmuje: świadomość przynależności tych środków do majątku dziecka (co we wskazanym przykładzie wydaje się bardziej oczywiste) oraz ich odrębności od majątku rodziców, a także obowiązek ich zachowania w majątku dziecka. Wydzwięk wskazanych czynników jest bez wątpienia pozytywny, ale niekoniecznie będą już takie rezultaty dla majątku dziecka; wręcz przeciwnie, ich spłot może doprowadzić do negatywnych skutków w tej sferze.

⁴⁰ Ch. Yates, *op. cit.*, s. 848.

⁴¹ Szczególne zaufanie, jakim obdarzono rodziców, sprawujących zarząd majątkiem dziecka, jest dostrzegane w doktrynie (zob. np. T. Sokołowski, *Władza rodzicielska nad dorastającym dzieckiem*, Poznań 1987, s. 133; A. Ogrodnik-Kalita, *Odrzucenie w imieniu dziecka spadku, którego pasywa wyczerpują lub przewyższają wartość aktywów. Uwagi na tle uchwały Sądu Najwyższego z 22 maja 2018 r., III CZP 102/17, Zeszyty Prawnicze 21/4/2021, s. 95*). Wydaje się, że wprowadzone ustawą z 28 lipca 2023 r. zmiany (Dz. U. poz. 1615), pomimo obostrzeń umożliwiających rodzicom odrzucenie spadku w imieniu dziecka bez zezwolenia sądu opiekuńczego lub sądu spadku, nie osłabiają tezy o istnieniu takiego zaufania, a ją jeszcze wzmacniają. Jego ograniczony zakres w kontekście zasad zarządu majątkiem dziecka podkreślają jednak: T. Smyczyński, M. Andrzejewski, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, Warszawa 2024, s. 253; J. Maniszewska-Ejsmont, *Wyłączenie autonomii rodziców przy wykonywaniu zarządu majątkiem małoletniego dziecka*, Warszawa 2022, s. 176 (niepublikowana rozprawa doktorska).

Ustawodawca odwołuje się w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym⁴² bezpośrednio do korzyści majątkowych, które dziecko może uzyskać ze swojej pracy dwukrotnie, za każdym razem używając innego określenia. W art. 91 § 1 k.r.o., umiejscowionym w przepisach ogólnych regulujących stosunki pomiędzy rodzicami a dziećmi, są to dochody z własnej pracy, zaś w art. 101 § 2 k.r.o. jest to zarobek dziecka. „Czysty dochód” pojawia się również w art. 103 k.r.o., jednak tutaj pojęcie to ma inne znaczenie⁴³. Rozważania na temat profit sharentingu w kontekście majątku dziecka *de lege lata* należy więc oprzeć na dwóch pierwszych ze wskazanych regulacji.

W kontekście art. 91 k.r.o. podkreśla się, że przepis ten konkretyzuje ogólny obowiązek rodziców i dzieci wzajemnego szacunku i wspierania się⁴⁴ i zależnie od okoliczności może to być obowiązek pokrywania częściowo lub w całości kosztów utrzymania dziecka oraz przyczyniania się do pokrywania kosztów utrzymania innych członków rodziny⁴⁵. Przychylna dla rodziców wykładnia oznaczałaby przyjęcie stosowania przez nich niejako skróconej i uproszczonej drogi realizacji wskazanego obowiązku dziecka. W stosowanej przez nich praktyce dochody dziecka nie wchodzi bowiem w ogóle do jego majątku, ale automatycznie są przeznaczane na cele wskazane w analizowanym przepisie, tj. przyczynianie się do kosztów utrzymania rodziny. Skutki takiej wykładni byłyby niewątpliwie korzystne dla rodziców, ale już nie dla dziecka.

⁴² Ustawa z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.); dalej: k.r.o.

⁴³ Sytuacja, w której majątek dziecka przynosi dochód, podlega złożonemu, specyficznemu reżimowi zarządu. Zob.: A. Sylwestrzak, *Zarząd dochodami z majątku dziecka*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny* 4/2018. O samym pojęciu dochodu z majątku dziecka: T. Sokołowski, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. H. Dolecki, T. Sokołowski, Warszawa 2013, s. 713-714; A. Ogrodnik-Kalita, *Sprzedaż nieruchomości obciążonej hipoteką jako czynność zarządu majątkiem dziecka*, *Prawo w Działaniu* 58/2024, s. 164-165.

⁴⁴ Zob. np.: K. Pietrzykowski, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2021, s. 815; S. Jędruch, *Rodzice i dzieci*, Warszawa 1984, s. 72; M. Łączkowska, *Prawo alimentacyjne jako przykład regulacji prawnej solidarności międzypokoleniowej*, *RPEiS* 3/2012, s. 165.

⁴⁵ S. Grzybowski, *Prawo rodzinne. Zarys wykładu*, Warszawa 1980, s. 187.

Stwierdzenie, zgodnie z którym pomoc ta nie może być świadczona kosztem zdrowia dziecka⁴⁶, ma już istotne znaczenie bezpośrednio w kontekście rozważanej problematyki. Zdrowie należy tutaj rozumieć szeroko, obejmując jego zakresem także zdrowie psychiczne, które przede wszystkim jest zagrożone przez działania podejmowane w ramach sharentingu (choć nie jest wykluczone, że mogą one negatywnie wpływać również na zdrowie fizyczne dziecka).

Osiąganie dochodów przez małe dzieci, niemające jeszcze zdolności do czynności prawnych, a takich dotyczą zachowania rodziców mieszczące się w pojęciu sharentingu, jest problematyczne w kontekście regulacji art. 91 k.r.o.⁴⁷ Anna Sylwestrzak trafnie zauważa, że „w takim wypadku dziecko nie ma możliwości rozporządzania swoim zarobkiem i dlatego obowiązek ten nie powstaje. Osiągane dochody pomnażają majątek dziecka, a wydatkowanie dochodów z tego majątku reguluje art. 103 k.r.o., a nie art. 91 k.r.o.”⁴⁸. W przypadku profit sharentingu stanowisko autorki wzmacnia kilka argumentów.

Po pierwsze, w przypadku przyjęcia, że uzyskiwanie przez rodziców zysków z profit sharentingu znajduje normatywną podstawę w obowiązku przyczyniania się przez dziecko do pokrywania kosztów utrzymania rodziny, trudno też dopatrzeć się realizacji celów regulacji. Wśród nich wskazuje się bowiem zapewnienie swoistej wzajemności ze strony dziecka, które korzysta ze wspólnego zamieszkiwania z rodzicami lub także pozostaje na ich utrzymaniu, jak również funkcję wychowawczą, polegającą na odgrywaniu doniosłej roli dla procesu socjalizacji dziecka⁴⁹. Zwraca się ponadto uwagę na uzasadnienie pedagogiczne przyjętego rozwiązania, które kształtuje „postawy odpowiedzialności

⁴⁶ K. Pietrzykowski, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2021, s. 816.

⁴⁷ A. Sylwestrzak, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. H. Dolecki, T. Sokołowski, Warszawa 2013, s. 638.

⁴⁸ A. Sylwestrzak, *Obowiązki dziecka wobec rodziców*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 3/2001, s. 67; A. Sylwestrzak, [w:] *Kodeks rodzinny...*, s. 638.

⁴⁹ A. Sylwestrzak, *Obowiązki dziecka...*, s. 63.

za swoich bliskich, a w szerszym zakresie solidaryzmu społecznego⁵⁰. Te dążenia ustawodawcy wydają się nie mieć znaczenia w przypadku bardzo małych dzieci, często niemowląt czy noworodków, których obecność w wirtualnej przestrzeni pozwala na zaspokajanie potrzeb całej rodziny⁵¹. Wydaje się to niedopuszczalne nawet w oderwaniu od przyjęcia niedopuszczalności samego sharentingu. Trudno też stwierdzić, że sytuacja, w której noworodek, niemowlę lub małe dziecko przyczynia się do pokrywania kosztów utrzymania rodziny, „jest uzewnętrznieniem społecznych oczekiwań, wymagających aktywnego włączenia się w sprawy finansowe i gospodarcze rodziny przez wszystkich jej członków zamieszkujących razem”⁵².

Ponadto pomoc udzielana rodzinie przez dziecko, będąca wyrazem realizacji obowiązku z art. 91 k.r.o., powinna stanowić tylko pewien „wkład w ogół aktywów służących zaspokajaniu jej potrzeb”, a nie stanowić jedynego źródła jej utrzymania⁵³. Wysokość zysków z profit sharentingu sprawia, że w rzeczywistości zdarza się, iż ta reguła ulega wypaczeniu. To dochody uzyskiwane z upubliczniania faktów ze sfery życia prywatnego małoletnich „gwiazd” stanowią główne źródła utrzymania ich rodziców i rodzin.

W przypadku profit sharentingu z dużą dozą ostrożności należy podchodzić do stanowiska, zgodnie z którym faktyczny zakres obowiązków z art. 91 k.r.o. wyznaczać będą okoliczności konkretnego przypadku, takie jak na przykład wysokość zarobków dziecka czy jego umiejętności⁵⁴. Często, jak już wskazywano, dzieci mają naturalną zdolność przyciągania obserwujących w mediach społecznościowych, co generuje

⁵⁰ W. Lis, *Afirmacja praw dziecka a jego obowiązki wobec rodziny*, Krytyka Prawa 4/2023, s. 167.

⁵¹ M. Niedbała zauważa, że *commercial sharenting* „może niekiedy stanowić podstawowe, a jednocześnie nader lukratywne źródło dochodu rodzica”; M. Niedbała, *Sharenting jako przykład niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej prowadzącego do zagrożenia dobra dziecka w rozumieniu art. 109 § 1 k.r.o.*, Prawo i Więź 5/2025, s. 700.

⁵² Tak o podstawach i funkcjach obowiązku z art. 91 § 1 k.r.o.: A. Sylwestrzak, *Obowiązki dziecka...*, s. 63.

⁵³ A. Sylwestrzak, *Obowiązki dziecka...*, s. 62; W. Lis, *Afirmacja praw...*, s. 167.

⁵⁴ A. Sylwestrzak, *Obowiązki dziecka...*, s. 62.

wysokie zyski, a nie będzie to oczywiście oznaczało zwiększenia zakresu obowiązku z art. 91 k.r.o.

W doktrynie podkreśla się ponadto, że uprawnienia rodziców z art. 91 k.r.o. mają charakter akcesoryjny wobec ogólnego obowiązku zarządu majątkiem dziecka, o czym świadczy stosowana terminologia. Jak wskazuje Jakub M. Łukasiewicz: „wszędzie tam, gdzie mowa jest o uprawnieniu rodzica, eksponuje się bowiem nie tyle samo uprawnienie rodzica, co odpowiadający temu uprawnieniu obowiązek dziecka względem swego rodzica”⁵⁵.

Należy więc przyjąć, że osiągnięte z profit sharentingu dochody pomnażają majątek małego dziecka i odnoszą się do nich zasady zarządu tym majątkiem. Na rodzicach będą więc ciążyły obowiązki w zakresie tego zarządu⁵⁶, w tym obowiązek uzyskania zezwolenia sądu opiekuńczego na czynności przekraczające zwykły zarząd. Warto jednak zaznaczyć, że stanowisko, zgodnie z którym reguła z art. 101 § 2 k.r.o., stanowiącego, że zarząd sprawowany przez rodziców nie obejmuje zarobku dziecka, nie dotyczy zarobku dziecka, pozbawionego zdolności do czynności prawnych⁵⁷, nie jest tak oczywiste. Należy zauważyć, że wskazany przepis oraz art. 21 Kodeksu cywilnego⁵⁸, uprawniający dziecko, które ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych, do rozporządzania swoim zarobkiem, powstały w tym samym czasie, a w sposób odmienny podmiotowo regulują omawiane zagadnienie – ten ostatni

⁵⁵ J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem...*, s. 304-405.

⁵⁶ Ich liczbę obrazuje obszerny rozdział poświęcony tej problematyce w: J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem...*, s. 301-398.

⁵⁷ Zob. np. B. Walaszek, *Zarys prawa rodzinnego i opiekuńczego*, Warszawa 1971, s. 176. Tak, chociaż nie kategorięcznie: J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem...*, s. 261. A. Sylwestrzak zaznacza, że wyłączenie spod rodzicielskiego zarządu zarobku dziecka jest „ściśle skorelowane z posiadaną przez dziecko «ograniczoną zdolnością do czynności prawnych»”; A. Sylwestrzak, *Władza rodzicielska nad dzieckiem ubezwłasnowolnionym całkowicie*, Prawo i Więź 3/2022, s. 165. A. Wilk wskazuje, że regulacja art. 101 § 2 k.r.o. jest „pewnego rodzaju ograniczeniem reprezentacji rodziców biologicznych”; A. Wilk, *Prawne aspekty ograniczonej decyzyjności rodzica zastępczego wobec dziecka*, Wychowanie w Rodzinie 2/2020, s. 134.

⁵⁸ Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r. poz. 1071 ze zm.).

dotyczy tylko dziecka powyżej 13. roku życia, zaś takiego ograniczenia nie zawiera Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Pytanie o podmiot sprawujący zarząd tymi środkami w przypadku dzieci bez zdolności do czynności prawnych i ewentualną zgodność z dobrem dziecka takiego rozwiązania prowadzi jednak do punktu wyjścia, w którym doświadczenie życiowe podpowiada, że jednak zarząd tymi środkami powinien być sprawowany przez rodziców, będących osobami naturalnie, przynajmniej modelowo, predysponowanymi do podejmowania działań zgodnych z dobrem dziecka.

Niezależnie od powyższych wątpliwości należy przyjąć, że dochody uzyskiwane z profit sharentingu powinny być traktowane także jako dochody samego dziecka i niedopełnienie należytej staranności w ramach zarządu tymi środkami może skutkować ewentualną odpowiedzialnością odszkodowawczą rodziców⁵⁹. Problematyka profit sharentingu stanowi też szczególne pole do pytań o relacje pomiędzy poszczególnymi obowiązkami rodziców w zakresie zarządu majątkiem dziecka, tj. obowiązkiem zachowania reguł należytej staranności i obowiązkiem działania zgodnie z dobrem dziecka. Należy zgodzić się z wyrażonym w doktrynie poglądem, zgodnie z którym trudno o jednoznaczną ocenę sytuacji, w których doszło do naruszenia tych pierwszych, jednak finalnie działanie okazało się zgodne z dobrem dziecka⁶⁰. Rzeczywiście w sytuacji, w której istotą generującego ogromne zyski komercyjnego sharentingu jest dzielenie się przez matkę codziennymi trudnościami, jakie rodzi choroba jej dziecka, a zyski te przeznaczane są na jego

⁵⁹ J.M. Łukasiewicz nie wyklucza odpowiedzialności odszkodowawczej rodziców za niewłaściwe zarządzanie dochodami z majątku dziecka (J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem...*, s. 349). Biorąc pod uwagę możliwe do osiągnięcia zyski z profit sharentingu, również dochody z majątku dziecka zgromadzonego w ten sposób mogą być znaczne (np. odsetki ze środków zgromadzonych na lokatach), co czyni wskazany pogląd szczególnie aktualnym w analizowanym kontekście. Również podany przez autora przykład zakupu przez rodziców na swoją wyłączną własność domu za wskazane dochody nie wydaje się jedynie hipotetyczny.

⁶⁰ J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem...*, s. 394.

rehabilitację, „kwestia ewentualnego przestrzegania lub nieprzestrzegania reguł należytej staranności schodzi niejako na dalszy plan”⁶¹.

Przyjęcie, że zyski uzyskiwane przez rodziców z profit sharentingu powinny być traktowane nie tylko jako składniki ich majątku, lecz także jako składniki majątku dziecka, nie rozwiązuje wszystkich problemów na gruncie „dziecięcego prawa majątkowego”⁶², związanych z tym zjawiskiem, a wręcz przeciwnie – rodzi nowe pytania. Dotyczą one w pierwszej kolejności granicy pomiędzy dochodami rodziców a dochodami ich dziecka i możliwych sposobów jej wyznaczenia, następnie zaś reguł zarządu tym środkami.

W omawianym kontekście wydaje się zasadne wyróżnienie dwóch sytuacji. W pierwszej aktywność rodziców w Internecie, ukierunkowana na zysk, od początku skupia się na ich dzieciach i to właśnie one są podstawowym wyznacznikiem i cechą szczególną ich działalności zarobkowej w tej postaci. W drugim już znaczna popularność na przykład znanych celebrytów jeszcze bardziej wzrosła po narodzinach dziecka po upublicznieniu intymnych faktów związanych z tym wydarzeniem, zdjęć dziecka zaraz po narodzinach i skrupulatnego dzielenia się na forum każdym etapem jego rozwoju⁶³. Może to wynikać z zainteresowania nowych kręgów odbiorców, na przykład młodych matek, które dotychczas nie były w żaden sposób zainteresowane treściami publikowanymi na danym kanale. W tym drugim przypadku wskazany

⁶¹ *Ibidem*. Trudno przyjąć, że takie działania rodziców pozostają w „rażącym kontraście do spoczywającego na nich podstawowego obowiązku, jakim jest dbanie o dobro dziecka”. Tak w kontekście samego sharentingu: M. Niedbała, *Sharenting jako przykład niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej prowadzącego do zagrożenia dobra dziecka w rozumieniu art. 109 § 1 k.r.o.*, Prawo i Więź 5/2025, s. 696.

⁶² Takiego określenia używa J.M. Łukasiewicz, *Zarząd majątkiem...*, s. 15.

⁶³ Na ten temat również: K. Błaszczak, *Prawne aspekty rozpowszechniania wizerunku małoletniego w celu osiągnięcia korzyści majątkowych przez rodziców – influencerów*, *Ars Iuridica* 2/2023, s. 10. Autorka zauważa, że „nawet osoby, które zazwyczaj prezentują treści o charakterze rozrywkowym, bardzo chętnie wykorzystują fakt zostania rodzicem do wzrostu swojej popularności, ponieważ taka tematyka budzi ogromne zainteresowanie wśród społeczności internetowej i wiąże się z tym duże korzyści finansowe”. Jako przykład wskazuje bohaterów filmu przywołanego na początku niniejszego tekstu.

wymierny, uchwytny i łatwy do obliczenia wzrost popularności będzie cenną wskazówką dla ewentualnych obliczeń, mających na celu ustalenie wartości majątku dziecka.

Należy też zauważyć, że udostępnianie wizerunku dziecka i informacji ze sfery jego życia prywatnego może wpłynąć na wzrost zysków nie tylko z działalności na danym, konkretnym kanale, na którym te informacje są udostępniane. Będący konsekwencją zainteresowania nowych, szerszych kręgów odbiorców wzrost popularności na przykład matki takiego dziecka może zaprocentować nowymi kontraktami reklamowymi, przynoszącymi kolejne zyski. Taka sytuacja również nie powinna pozostawać niezauważona w kontekście majątku samego dziecka.

Zagadnienie jeszcze bardziej komplikują koszty, jakie ponosi rodzic, czerpiący zyski z profit sharentingu. Wiążą się one z zakupem sprzętu, usług informatycznych, noclegami czy zakupem biletów. Ich waga w kontekście czerpania zysków z reklam została dostrzeżona ostatnio przez Naczelny Sąd Administracyjny, który stwierdził, że mogą one zostać potraktowane jako koszty podatkowe⁶⁴. W związku z tym zasadne wydaje się postawienie pytania o możliwość ich sfinansowania z majątku dziecka. Jedyną wskazówką w tym zakresie jest użyty w art. 103 k.r.o. termin „czysty dochód”, który „zawiera w sobie możliwość sfinansowania z przychodu, jaki przynosi majątek, poniesionych przez rodziców na ten majątek nakładów i wydatków (remonty, naprawy, opłaty itp.), czynionych kosztem własnego ich majątku oraz rzeczowych i organizacyjnych kosztów zarządu majątkiem (dojazdy, koszty rzeczowe itp.)”⁶⁵. Natomiast nie dotyczy to już nakładu własnej pracy rodziców⁶⁶. Rekonstruując prawidłowy mechanizm postępowania rodziców czerpiących zyski z profit sharentingu i abstrahując od naruszeń w zakresie pieczy nad osobą dziecka, należałoby zatem stwierdzić, że środki uzyskane w ramach takich działań powinny być traktowane jako składniki majątku dziecka, jednak konieczne nakłady i wydatki mogłyby zostać sfinansowane z przychodu, jakie ten majątek przynosi

⁶⁴ Zob. również wyrok NSA z 14 maja 2021 r., II FSK 1633/19.

⁶⁵ T. Sokołowski, [w:] *Kodeks rodzinny...*, s. 715.

⁶⁶ *Ibidem*.

(np. odsetek od zysków umieszczonych na lokacie). Bardziej problematyczna jest sama możliwość ich pokrycia z substancji majątku dziecka, tj. z samych zgromadzonych wcześniej dochodów bądź innych środków, na przykład tych, które dziecko otrzymało w drodze darowizn z okazji różnych uroczystości.

4. UWAGI KOŃCOWE

Powyższe rozważania prowadzą do jednoznacznego wniosku, zgodnie z którym czerpanie przez rodziców zysków z profit sharentingu narusza nie tylko reguły sprawowania pieczy nad osobą dziecka, lecz także zarządu jego majątkiem. Na pierwszy plan wysuwa się obowiązek sprawowania zarządu z należytą starannością. Przeznaczanie uzyskiwanych w ten sposób dochodów na zaspokajanie potrzeb rodziny oczywiście wyklucza uczynienie zadość obowiązkowi zwrotu majątku dziecka po ustaniu zarządu. Podniesiony w doktrynie postulat stosowania w przypadku profit sharentingu rozwiązania z art. 304⁵ Kodeksu pracy⁶⁷, zgodnie z którym „wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dziecko do ukończenia przez nie 16. roku życia jest dozwolone wyłącznie na rzecz podmiotu prowadzącego działalność kulturalną, artystyczną, sportową lub reklamową i wymaga uprzedniej zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna tego dziecka, a także zezwolenia właściwego inspektora pracy”, tylko w pewnym stopniu chroni dzieci przed wykorzystywaniem ich wizerunku w ramach profit sharentingu. Również posługiwanie się prostą konstrukcją zakazu kłóci się w pewnym stopniu z samą istotą prawa cywilnego, którego funkcjonowanie nie polega na stosowaniu prostych nakazów czy zakazów⁶⁸. Nie jest również powszechne w prawie rodzinnym, przynajmniej jeśli chodzi

⁶⁷ K. Błaszczak, *Prawne aspekty...*, s. 22. Autorka zresztą sama podkreśla, że „takie rozwiązanie może mieć jedynie charakter tymczasowy lub uzupełniający”.

⁶⁸ A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2018, s. 22.

o funkcjonowanie już powstałych stosunków rodzinnoprawnych⁶⁹, ale nie należy takiego rozwiązania wykluczać. Chociaż skuteczność zastosowania art. 109 k.r.o. rodzi pewne wątpliwości, związane przede wszystkim z obciążeniem sądów opiekuńczych i czasem trwania prowadzonych przez nie postępowań⁷⁰, przepis ten jawi się *de lege lata* jako najbardziej odpowiednia forma ochrony dobra dziecka przed sharentingiem, także w jego komercyjnej postaci, zmniejszając ryzyko dalszego naruszania praw dziecka w sieci i pełniąc funkcję wychowawczą wobec rodziców⁷¹. Wymienione w nim formy ingerencji we władzę rodzicielską uwzględniają nie tylko interes osobisty dziecka, lecz także majątkowy, przewidując na przykład powierzenie zarządu majątkiem małoletniego ustanowionemu w tym celu kuratorowi. Ponadto regulacja ta pozwala na wydanie zarządzenia odpowiedniego i to ta odpowiedniość przesądza o jej wszechstronności i wydaje się kluczowa w analizowanych przypadkach, szczególnie tych niejednoznacznych z punktu widzenia dobra dziecka⁷², w których właściwą formą ingerencji mogłoby być zobowiązanie rodziców do każdorazowego uzyskiwania zezwolenia sądu na udostępnienie w sieci konkretnych materiałów dotyczących dziecka⁷³. Przepis ten może mieć ponadto zastosowanie w przypadku dalszych następstw profit sharentingu, jak na przykład parental

⁶⁹ To ostatnie zastrzeżenie wydaje się celowe ze względu na względne i bezwzględne zakazy zawarcia małżeństwa. W pozostałych regulacjach można je dostrzec w przepisach o ustrojach majątkowych małżeńskich czy w kontekście władzy rodzicielskiej, gdzie ustawodawca wyraźnie zakazał stosowania kar cielesnych.

⁷⁰ M. Niedbała, *Sharenting jako zagrożenie dobra dziecka. Pomiędzy koniecznością ingerencji sądu opiekuńczego a potrzebą edukacji społeczeństwa*, *Law – Education – Security* 4/2024, s. 149.

⁷¹ J. Maniszewska-Ejsmont, *Sharenting a prawa dziecka – rozważania nad władzą rodzicielską w dobie mediów społecznościowych*, *Palestra* 4/2022, s. 84.

⁷² Por. A. Denys-Starzec, *Czy rozpowszechnianie wizerunku małego dziecka w Internecie krzywdzi? O perspektywie prawnej rozpowszechniania wizerunku małego dziecka w Internecie*, *Dziecko Krzywdzone. Teoria – Badania – Praktyka* 3/2022, s. 168-169.

⁷³ M. Niedbała, *Sharenting jako przykład...*, s. 713-714.

phubbingu, prowadzącego do osłabienia relacji z rodzicami i w konsekwencji negatywnego wpływu na dobrostan dziecka⁷⁴.

Na zakończenie warto zauważyć, że decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z 17 stycznia 2025 r. na wspomniane na początku niniejszego tekstu centrum medyczne została nałożona administracyjna kara pieniężna w kwocie ponad miliona złotych⁷⁵. Uznano, że wprowadzony przez placówkę na oddziale neonatologii monitoring został wprowadzony niezgodnie z obowiązującymi przepisami, a ponadto miał charakter niejawnny, o prowadzonej rejestracji obrazu nie zostali poinformowani ani pacjenci, ani pracownicy centrum. Szczególnie znamienne w kontekście powyższych analiz jest uzasadnienie tej decyzji, w którym podkreślono, że „dane osobowe objęte doraźnym monitoringiem wizyjnym zamontowanym na dwóch salach oddziału stanowiły wizerunki pacjentów, gości pacjentów oraz personelu niniejszej placówki medycznej. Stwierdzić należy, że specyfika obszaru, w którym znajdowały się zamontowane urządzenia rejestrujące obraz, wiąże się z wieloma i netywnymi sytuacjami związanymi z czasem poporodowym pacjentek i ich nowo narodzonych dzieci [podkr. A.O.-K.]. Powyższe oznacza, że dane osobowe przetwarzane w ramach monitoringu stanowią także dane podlegające szczególnej ochronie. Nakłada to na administratorów tych danych obowiązek szczególnego traktowania tych informacji i nakazuje zwrócić uwagę także na możliwe negatywne konsekwencje dla osób, których te dane dotyczą, w przypadku ich ujawnienia osobom nieuprawnionym, włącznie z ich dyskryminacją czy też utratą dobrego imienia”⁷⁶. Niektóre z matek nowo narodzonych dzieci, których pobyt na oddziale neonatologii został zarejestrowany przez monitoring, już zapowiedziały skorzystanie ze środków ochrony dóbr osobistych.

⁷⁴ Zob. E. Kabza, *Prawne aspekty wychowania dziecka*, Law – Education – Security 2/2025, s. 44.

⁷⁵ DKN.5131.4.2024.

⁷⁶ *Ibidem*.

CZERPANIE PRZEZ RODZICÓW ZYSKÓW Z PROFIT SHARENTINGU A OCHRONA INTERESU MAJĄTKOWEGO DZIECKA

Streszczenie

Przedmiotem rozważań jest szczególna postać sharentingu, jaką jest występujący w przypadkach czerpania przez rodziców zysków z rozpowszechniania wizerunku dziecka sharenting for profit. Autorka poddaje w tym kontekście szczegółowej analizie przepisy art.91 § 1 i art. 101 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zauważa, że rodzice dopuszczający się takich zachowań nie mają świadomości nie tylko przysługiwania dziecku dóbr osobistych w takim samym zakresie, jak osobom dorosłym, lecz także powstawania w wyniku ich zachowań odrębnej masy majątkowej, stanowiącej składnik majątku dziecka. Wskazuje ponadto na brak istnienia obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny po stronie małych dzieci. Istotnymi zagadnieniami poruszonymi w tekście są również problematyka obowiązku zwrotu majątku dziecka po osiągnięciu pełnoletności oraz kosztów, jakie ponosi rodzic, czerpiący zyski z profit sharentingu.

PARENTS' PROFIT SHARENTING AND THE PROTECTION OF THE CHILD'S FINANCIAL INTEREST

Summary

The subject of this article is a specific form of sharenting called profit sharenting, whereby parents earn an income from posting their child's picture on social media and the internet. It examines the provisions of Articles 91§1 and 101 of the Polish Family and Guardianship Code, and observes that not only are parents unaware that the scope of their child's personal rights is the same as that of an adult, but also that by engaging in sharenting they are building up the child's personal financial assets. Moreover, there is no obligation on small children to contribute to the costs of family maintenance. Other important issues addressed in the article include parents' obligation to return the child's property when it reaches the age of majority and the costs incurred by parents who benefit from profit sharenting.

Słowa kluczowe: władza rodzicielska; dobra osobiste; wizerunek dziecka; internet; majątek dziecka.

Keywords: parental responsibility; personal rights; the child's picture; the internet; the child's property

Data zgłoszenia artykułu do redakcji: 26.11.2025

Data zaakceptowania do druku: 15.01.2026

Finansowanie badań: niniejsza publikacja nie otrzymała żadnego zewnętrznego wsparcia finansowego.

Oświadczenie właściwej komisji etycznej: nie dotyczy.

Konflikt interesów: autor deklaruje, że nie ma żadnego konfliktu interesów związanego z publikacją niniejszych badań.

Literatura

- Błaszczak K., *Prawne aspekty rozpowszechniania wizerunku małoletniego w celu osiągnięcia korzyści majątkowych przez rodziców – influencerów*, *Ars Iuridica* 2/2023, s. 10-25.
- Broś A., *Sharenting – nowy wymiar rodzicielstwa*, [w:] *Świat małego dziecka. Prześtrzeń instytucji, cyberprzestrzeń i inne przestrzenie dzieciństwa*, red. H. Krauze-Sikorska, M. Klichowski, Poznań 2017, s. 379-399.
- Brzezińska A.I., Appelt K., Ziółkowska B., *Psychologia rozwoju człowieka*, Sopot 2015.
- Chrostowska B., *Sharenting – skala i wielowymiarowość zjawiska (nierozważnego) ujawniania przez rodziców informacji o dzieciach w mediach społecznościowych*, *Problemy Wczesnej Edukacji* 4/2018, s. 58-68.
- Cisek A., Mazurkiewicz J., Strzebinczyk J., *O rozszerzenie ochrony dóbr osobistych dziecka i macierzyństwa prenatalnego*, *Nowe Prawo* 10-12/1988, s. 73-86.
- Cisek A., *Obowiązek posłuszeństwa wobec rodziców a ochrona dóbr osobistych dziecka*, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo* 1152/1990, s. 27-40.
- Czyżniak M., Tarwacki A., *Sharenting jako zagrożenie zarówno dla rodziców, jak i dzieci*, [w:] *Internet. Solidarność cyfrowa. Digital Solidarity*, red. A. Gryszczyńska, G. Szpor, W.R. Wiewiórowski, Warszawa 2024, s. 232-246.
- Denys-Starzec A., *Czy rozpowszechnianie wizerunku małego dziecka w internecie krzywdzi? O perspektywie prawnej rozpowszechniania wizerunku małego dziecka w internecie*, *Dziecko Krzywdzone. Teoria – Badania – Praktyka* 3/2022, s. 159-177.
- Ferenc-Szydełko E., *Wizerunek dziecka jako dobro prawnie chronione. Wybrane zagadnienia*, [w:] *Księga jubileuszowa Profesora Tadeusza Smyczyńskiego*, red. M. Andrzejewski, L. Kociucki, M. Łączkowska, A.N. Schultz, Toruń 2008, s. 41-47.
- Forma P., Sosnowski T., *Zagrożenia współczesnej rodziny w świetle zjawiska sharentingu*, [w:] *Oddziaływania resocjalizacyjne współczesnych zagrożeń*, red. S. Cudak, A. Mańka, Warszawa 2020, s. 43-54.
- Gołębiowski K., *Uwagi dotyczące zarządu majątkiem dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską*, [w:] *Wybrane zagadnienia polskiego prawa prywatnego. Księga pamiątkowa ku czci Doktora Józefa Kremisa i Doktora Jerzego Strzebinczyka*, red. J. Jezioro, K. Zagrobelny, Wrocław 2019, s. 53-75.

- Grzeszak T., *Prawo do wizerunku i prawo adresata korespondencji*, [w:] *System prawa prywatnego, XIII: Prawo autorskie*, red. J. Barta, Warszawa 2017, s. 791-793.
- Grzybowski S., *Prawo rodzinne. Zarys wykładu*, Warszawa 1980.
- Haberko J., *O potrzebie zmian w zakresie ustalania ojcostwa przed urodzeniem się dziecka*, *Prawo i Więź* 2/2023, s. 213-231.
- Haberko J., *Udostępnianie i publikowanie wizerunku nasciturusa, noworodka i małego dziecka w świetle zasady dobra dziecka*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny* 3/2013, s. 59-70.
- Jędruch S., *Rodzice i dzieci*, Warszawa 1984.
- Kabza E., *O nieadekwatności przepisów dotyczących zarządu majątkiem dziecka w odniesieniu do kidinfluencerów uwag kilka*, *Law – Education – Security* 2/2024, s. 271-291.
- Kabza E., *Prawne aspekty wychowania dziecka*, *Law – Education – Security* 2/2025, s. 39-57.
- Kamińska-Nawrot A., *Sharenting i parental trolling a dobro dziecka*, [w:] *Efektywność krajowych i międzynarodowych systemów ochrony praw człowieka drugiej generacji*, red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2024, s. 108-119.
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. H. Dolecki, T. Sokołowski, Warszawa 2013.
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2021.
- Ksel L., *Sharenting a prawo dziecka do ochrony wizerunku w dobie mediów społecznościowych*, [w:] *Wyzwania dla powszechnego systemu ochrony praw człowieka u progu trzeciej dekady XXI wieku*, red. J. Jaskiernia, K. Spryszak, Toruń 2021, s. 290-301.
- Kubiak-Cyrul A., *Dobra osobiste w projekcie kodeksu cywilnego*, [w:] *50 lat Kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji*, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015, s. 65-79.
- Kurosz K., Kurzynoga M., *Dziecięcy influencerzy w prawie polskim a rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ulepszenia środowiska prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorców*, *Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych* 2/2024, s. 9-30.
- Kwiecień-Madej A., *Sytuacja prawna ojca dziecka poczętego w polskim prawie rodzinnym*, Warszawa 2021.
- Lis W., *Afirmacja praw dziecka a jego obowiązki wobec rodziny*, *Krytyka Prawa* 4/2023, s. 154-176.
- Łakomiec K., *Konstytucyjna ochrona prywatności. Dane dotyczące zdrowia*, Warszawa 2020.
- Łączkowska M., *Prawo alimentacyjne jako przykład regulacji prawnej solidarności międzypokoleniowej*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny* 3/2012, s. 155-174.

- Łukasiewicz J.M., *Zarząd majątkiem dziecka sprawowany przez rodziców*, Warszawa 2024.
- Majer A., *Zjawisko sharentingu jako źródło refleksji nad zakresem władzy rodzicielskiej a koniecznością ochrony wizerunku dziecka*, *Forum Prawnicze* 2/2025, s. 101-118.
- Maniszewska-Ejsmont J., *Sharenting a prawa dziecka – rozważania nad władzą rodzicielską w dobie mediów społecznościowych*, *Palestra* 4/2022, s. 73-89.
- Maniszewska-Ejsmont J., *Wyłączenie autonomii rodziców przy wykonywaniu zarządu majątkiem małoletniego dziecka*, Warszawa 2023 (niepublikowana rozprawa doktorska).
- Mazurkiewicz J., *Rodzinne do remontu! Czyli o potrzebie wielkiej reformy prawa rodzinnego*, [w:] *50 lat Kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji*, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015, s. 301-332.
- Michałowska K., *Granice rodzicielskich ingerencji w dobra osobiste dziecka – zagadnienia wybrane*, *Białostockie Studia Prawnicze* 3/2022, s. 49-69.
- Michałowska K., *Rodzicielskie prawa podmiotowe w obliczu human enhancement – zagadnienia wybrane*, [w:] *Aksjologia prawa cywilnego i cywilnoprawna ochrona dóbr*, red. J. Pisuliński, J. Zawadzka, Warszawa 2020.
- Niedbała M., *Sharenting jako przykład niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej prowadzącego do zagrożenia dobra dziecka w rozumieniu art. 109 § 1 k.r.o.*, *Prawo i Więź* 5/2025, s. 695-718.
- Niedbała M., *Sharenting jako zagrożenie dobra dziecka. Pomiędzy koniecznością ingerencji sądu opiekuńczego a potrzebą edukacji społeczeństwa*, *Law – Education – Security* 4/2024, s. 147-167.
- Ogrodnik-Kalita A., *Darowizna nieruchomości jako czynność zarządu majątkiem dziecka a ochrona jego dobra*, *Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury* 1/2024, s. 39-58.
- Ogrodnik-Kalita A., *Ochrona prywatności dziecka w zakresie zastosowania przy jego poczęciu technik medycznie wspomaganey prokreacji*, *Forum Prawnicze* 4/2023, s. 46-64.
- Ogrodnik-Kalita A., *Odrzucenie w imieniu dziecka spadku, którego pasywa wyczerpują lub przewyższają wartość aktywów. Uwagi na tle uchwały Sądu Najwyższego z 22 maja 2018 r., III CZP 102/17*, *Zeszyty Prawnicze* 21.4/2021, s. 91-118.
- Ogrodnik-Kalita A., *Sprzedaż nieruchomości obciążonej hipoteką jako czynność zarządu majątkiem dziecka*, *Prawo w Działaniu* 58/2024, s. 144-170.
- Pawliczak J., *Zarząd majątkiem dziecka – kierunki zmian*, *Palestra* 3/2025, s. 24-43.
- Radwański Z., Olejniczak A., *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2023.
- Smyczyński T., Andrzejewski M., *Prawo rodzinne – opiekuńcze*, Warszawa 2024.
- Sokołowski T., *Ochrona praw ze stosunków prawnorodzinnych*, [w:] *Aksjologia prawa cywilnego i cywilnoprawna ochrona dóbr*, red. J. Pisuliński, J. Zawadzka, Warszawa 2020, s. 205-236.

- Sokołowski T., *Władza rodzicielska nad dorastającym dzieckiem*, Poznań 1987.
- Sydor-Zielińska A., *Działanie w obronie społecznie uzasadnionego interesu jako przesłanka wyłączająca bezprawność naruszenia prywatności dziecka*, Państwo i Prawo 4/2019, s. 111-123.
- Sylwestrzak A., *Obowiązki dziecka wobec rodziców*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 3/2001, s. 61-80.
- Sylwestrzak A., *Władza rodzicielska nad dzieckiem ubezwłasnowolnionym całkowicie*, Prawo i Więź 3/2022, s. 161-178.
- Sylwestrzak A., *Zarząd dochodami z majątku dziecka*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 4/2018, s. 171-184.
- Świtała K., *Pacjent jako beneficjent ograniczeń jawności elektronicznej dokumentacji medycznej*, Warszawa 2018.
- Ugwudike P., Lavorgna A., Tartai M., *Sharenting in digital society: exploring the prospects of an emerging moral panic*, Deviant Behaviour 4/2024, s. 503-520.
- Wilejczyk M., *Zagadnienia etyczne części ogólnej prawa cywilnego*, Warszawa 2014.
- Wilk A., *Prawne aspekty ograniczonej decyzyjności rodzica zastępczego wobec dziecka*, Wychowanie w Rodzinie 2/2020, s. 121-139.
- Yates Ch., *Influencing „Kidfluencing”: Protecting children by Limiting the Rights to Profit from „Sharenting”*, Vanderbilt Journal of Entertainment & Technology Law 4/2023, s. 845-870.